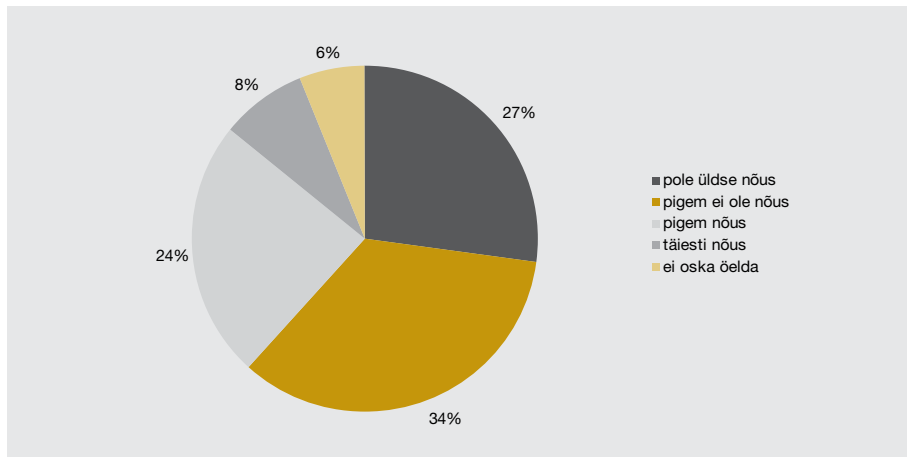

EESTI ELANIKE HINNANG RIIGI MAJANDUSOLUKORRALE JA PANGANDUSSEKTORILE

EMORi küsitlus

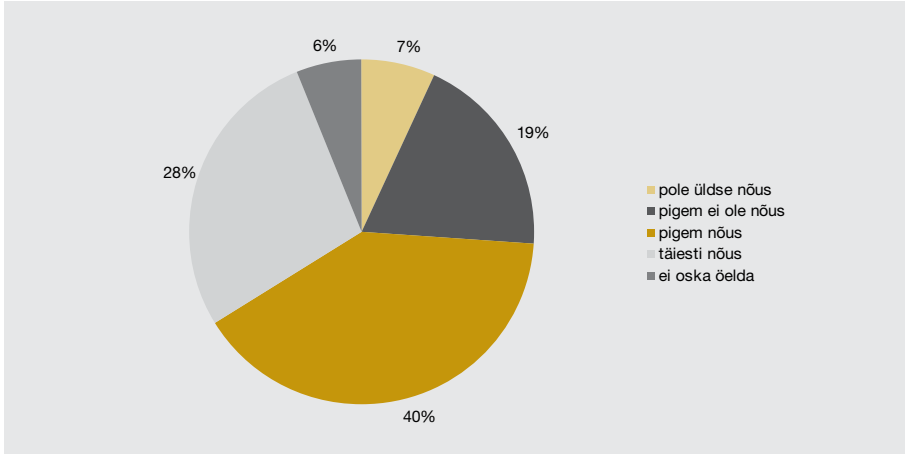
Selgitamaks, kuidas Eesti elanik hindab erinevaid majanduse ees seisvaid riske ja erinevate arengutsenaariumide tõenäosust, viis TNS EMOR Eesti Panga tellimusel ajavahemikus 30.10.–29.11.2007 15–74aastaste Eesti elanike seas läbi kolmevoorulise küsitluse. Allpool teeme lühikokkuvõtte olulisematest tulemustest.

Viimase aja kiiremas hinnakasvus näeb Eesti majandusedule ohtu ligikaudu 60% vastanutest. See suhtumine on üldjuhul omane kõigile sotsiaal-demograafilistele rühmadele, kuid kõrgharitud väljendavad sellist hinnangut siiski mõnevõrra vähem.

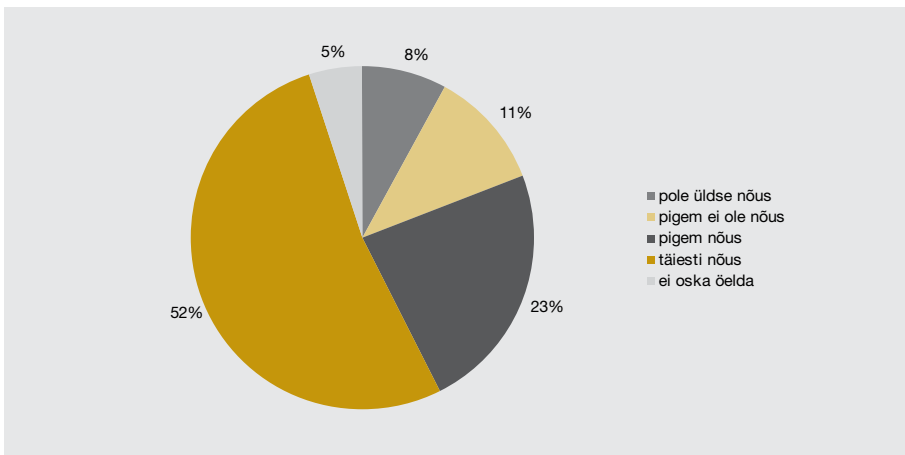
Joonis 1. Palun öelge, kuid võrd Te nõustute väitega... viimase aja kiirem hinnakasv on ajutine, mööduv nähtus ega ohusta Eesti majandusedu

Ligi 70% usub, et Eesti pangandussektor on stabiilne ja nende raha kindlalt tallel, kuid veerand vastanutest tundub selles kahtlevat. Ettevõtjad ja üliõpilased on suhteliselt kindlamalt veendunud Eesti panganduse tugevuses. Ilmselt on nende puhul tegu suurema teadlikkusega pangandussüsteemist ja/või suurema positiivsuse, tahte ja usuga, et Eestil läheb hästi.

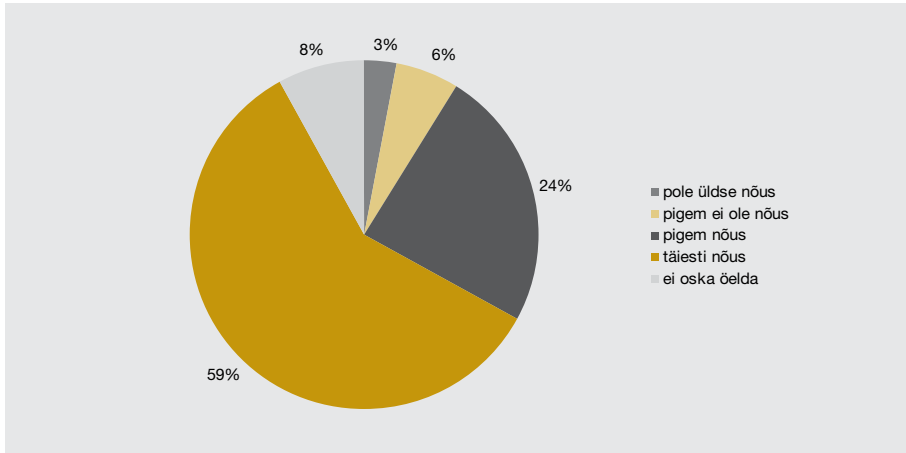
Joonis 2. Palun öelge, kui võrd Te nõustute väitega... Eesti pangandussektor on tugev ja stabiilne ning minu raha on kindlalt tallel

Kõigis sotsiaal-demograafilistes rühmades on suur osa vastanuist (kokku 75%) viimase paari aasta jooksul oma **majandusotsustes ettevaatlikumaks muutunud** (2004. aastal – siis, kui Eesti Pank oli äsja alustanud liigse optimismi ja kergekäelise laenamisega kaasneva võivate ohtude selgitamist – oli neid, kes tunnistasid, et on muutunud ettevaatlikumaks, vaid 64%). **Tutvumist majandusanalüütikute soovitude-hoiatustega** peab oluliseks tervelt 83% inimestest. Samas ei tea ka väga tuntu ja sageli avalikult esinevaid analüütikuid keskeltläbi 60% vastanutest.

Joonis 3. Palun öelge, kui võrd Te nõustute väitega... tänapäevases majandusotsustes olen muutunud ettevaatlikumaks kui 1-2 aastat tagasi

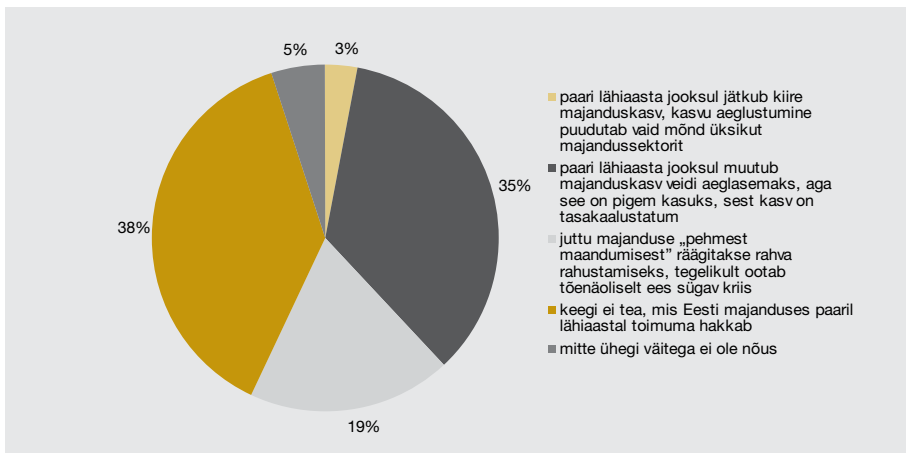
Tundub, et inimesed ei pea oluliseks mitte niivõrd seda, kes on ajaleheartikli autor või ettekande esitaja, vaid seda, milline on sõnum.

Joonis 4. Palun öelge, kuivõrd Te nõustute väitega... tähtsamaid majandusotsuseid tehes on kasulik enne uurida, mida majandusanalüütikud on soovitanud ja mille eest hoiatanud

MAJANDUSE EDASISED ARENGUSTSENAARIUMID, OHUD JA RISKID

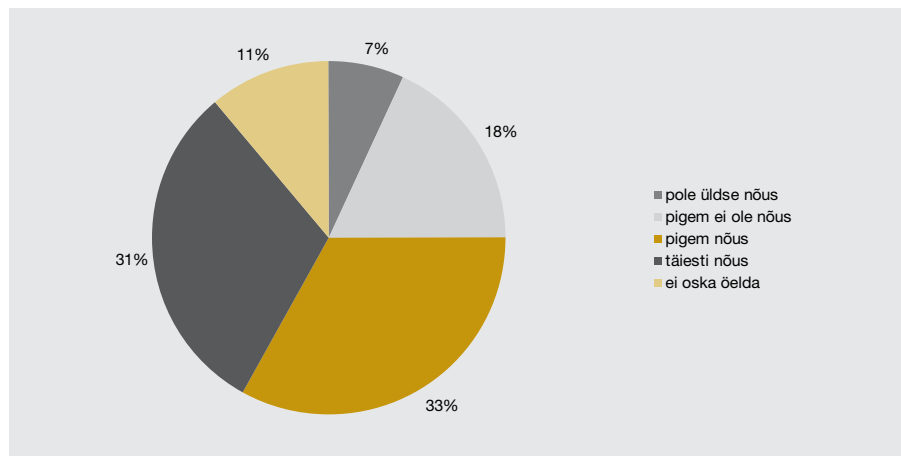
Ligi 40% küsitletud inimestest usub, et **keegi ei tea, mis Eesti majanduses juhtuma hakkab**. Mõni protsent vähem on neid, kes nõustuvad väitega, et paari lähiaasta jooksul **muutub majanduskasv veidi aeglasemaks, aga see on pigem kasuks**, sest kasv on tasakaalustatum.

Joonis 5. Palun öelge, millise väitega alljärgnevatest Te kõige enam nõus olete?

Vastanute haridustaseme tõustes kasvab nõusolek väitega, et majanduskasv muutub lähiaastatel veidi aeglasemaks, aga see on pigem kasuks, sest toob tasakaalustatuma arengu. Seda seisukohta jagab 49% küsitletud juhtidest ja 42% ettevõtjatest. Madalama haridusega vastajad kalduvad rohkem uskuma, et keegi ei tea, mis majanduses toimuma hakkab. Tõenäoliselt ei ole nad nii hästi teadlikud majanduse toimemehhanismidest ning segane ja selgusetu tekitab ebakindlust.

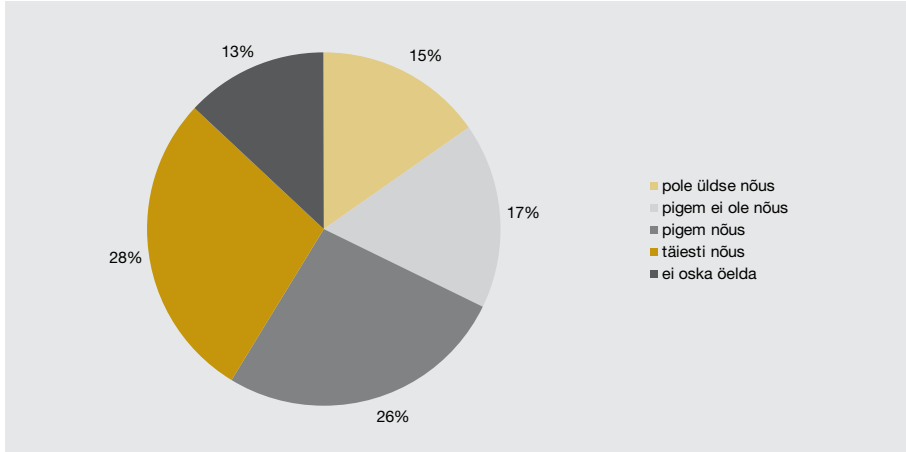
Sügavat kriisi ootab-kardab viiendik vastanutest. Nende hulgas on keskmisest veidi arvukamalt esindatud eakamad (pensionieelikud ja pensionärid) ja mitte-eestlased, kuid üldisemas plaanis ei saa välistada, et pessimistlikud ootused on seotud inimese üldise meelelaadi ja väärtusmaailmaga. Käesoleva küsitluse tulemusel välja joonistunud pessimistliku tulevikuvaatega inimeste osakaal (ligikaudu 20%) on üsna sarnane muudes küsitluste tulemustega.

Joonis 6. Kuivõrd Teie meelest peab paika arvamus, et Eesti inimeste tarbimine, milleks laenatakse raha lisaks oma regulaarsetele sissetulekutele juurde (nt pankadelt), on muutunud ohtlikuks Eesti majandusele?

64% küsitletutest leiavad, et laenurahal põhinev tarbimine ohustab Eesti majandust.

54% vastanuist on nõus väitega, et kergekäeline palkade tõstmise võib hiljem tuua kaasa nende suurepalgaliste töökohtade kaotamise ning suurendada tööpuudust.

Joonis 7. Kas olete nõus väitega, et kergekäeline palkade tõstmine võib viia hiljem nende samade suurepalgaliste töökohtade kaotamisele ja suurendada seega tööpuudust?

RIIGI RAHA KULUTAMINE/SÄÄSTMINE PRAEGUSES MAJANDUSOLUKORRAS

Üldine meelsus on (riiklikku) säästmist tugevalt soosiv, kuid samas peetakse vajalikuks ka põetajate-tuletõrjajate palkade tõstmist. Väärrib tähelepanu, et vaatamata laia levikuga trüki-meedias mõnd aega tagasi suhteliselt olulisel kohal olnud kirjutistele, kus kuulutati raha väärtuse kadumist ja säästmise mõttetust, on sellise mõttelaadi pooldajaid vaid 17%. Eestlased on läbi aegade olnud pigem konservatiivsed ja säästlikud ega poolda võlgu elamist. Sellist suhtumist on ilmselt ka üsna raske kõigutada.

Palun öelge, milliste väidetega Te neljast alljärgnevast nõus olete?	On oluline, et Eesti valitsus ei kulutaks kõiki eelarvetulusid, vaid hoiaks reserve halvemate aegade tarvis	66%
	Kuni raha jätkub, peaks valitsus võimalikult kiiresti tõstma tuletõrjajate, õpetajate ja teiste palkasid ning igasuguseid toetusi	52%
	Hinnatõus teeb halbade päevade tarvis säästmise mõttetuks, parem riigi raha praegu kohe millegi kasuliku peale kulutada	17%
	Viimase aja hinnatõusud Eestis ei tähenda, et säästmine oleks mõtetu. Osava rahapaigutamisega saab hinnatõusu mõju vältida ja riigi raha ootamatute kriiside ja muu sellise tarvis reservis säilitada	55%
	Mitte ühegi väitega ei ole nõus	4%